

МУЗЕЈ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ — СКОПЈЕ

СОВРЕМЕНА МАКЕДОНСКА СКУЛПТУРА

ОД КОЛЕКЦИЈАТА НА МСУ — СКОПЈЕ

ДОМ НА КУЛТУРАТА „АЛЕКСАНДАР УРДАРЕВСКИ“ — мај 1986

ОУ „ЈОСИП БРОЗ ТИТО“ — мај 1986

УСО „РАДЕ ЈОВЧЕВСКИ КОРЧАГИН“ — јуни 1986

ФАС „11 ОКТОМВРИ“ — октомври 1986

ОУ „ЕДВАРД КАРДЕЉ“ — октомври 1986

(Од колекцијата на МСУ Скопје)

Познато е дека скулптурата како посебен ликовен медиум, вид на пластично изразување со тродимензионални облици — клесани, рожнани, моделирани или лиени, изведени во цврст материјал (камен, дрво, метал, глина и др.), а во поново време и во полиестер и други пластични материји овозможува поголема непосредност, отколку дводимензионалното изразување карактеристично за сликарството.

Низ волуменот кој физички може да се допре и со тоа да предизвика посебни доживувања и возбудања, скулптурата зборува со сопствен елементарен јазик, застапен од монументалните египетски скулптури до ситната пластика.

Самата изведба на скулптурата во форма на релјеф или иако полна пластика, е условена од објективните фактори и од личната наклонетост на уметникот. Во релјефот, фигурите се поврзани со површината на позадината, од која се издигнуваат со помала или поголема испакнатост, и со застапеност на повеќе фази и варијанти. Полната пластика пак го прикажува ликот во неговата целосна тродимензионалност.

Во поглед на техничката изведба кај скулптурата се разликуваат три групи. Во првата група се вбројуваат дела што уметникот сам ги изведува низ сите фази (од скица до дефинитивна обработка), а како материјал се употребува восок, глина, алабастер, слонова косна, метал, камен и дрво. Во втората група спаѓаат оние дела што уметникот сам ги изработува, но само до одредена фаза во работата. Тоа пред сè, се однесува на мајсторите керамичари. Тие пластината ја моделираат, понатаму ја сушат евентуално ја покриваат со глазура и тогаш ја излагаат на висона температура во специјални печни (теракота, фајанс, мајолика, порцелан). Овие пластики по печењето го добиваат својот дефинитивен изглед и облик. На третата група им припаѓаат дела за кои уметникот го изработува само моделот, а скулптурата го добива дефинитивниот изглед по лиењето. Оваа група опфаќа разни техники на лиење. Кај поголемите скулптури уметникот секогаш претходно изработува скица во глина, а потоа и модел, често во природна големина. По овие подготовки уметникот продолжува со работа. Тој веќе во својата основна концепција го определува материјалот во кој ќе ја изработи скулптурата (гранит, мермер и др.).

Скулптурите презентирани на оваа подвижна изложба се дел од збирките на Музејот на современата уметност. Тие им припаѓаат на македонските ликовни уметници, главно од средната и помладата генерација, кои со голема инвентивност и смелост ги прифаќаат современите тенденции во југословенската и во светската уметност. Нивните сознанија и искуства, како и стилските определби се афирмираат во делата што ги создадоа. Тие веќе ги отфрлуваат традиционалните форми на изразување, ја разбираат структурата на академски обликуваната пластика и создаваат регистар на сосема поинаку конципирана форма. Единствениот претставник на старата генерација на оваа изложба — Димо Тодоровски, е еден од основоположниците на современата македонска скулптура, кој во почетокот скулптурата ја гради врз искуствата добиени од академскиот реализам, усвршувајќи го својот ликовен израз кон послободно обликување на тематски мошне разновидни скулптури: портрети, социјални мотиви и историски мотиви

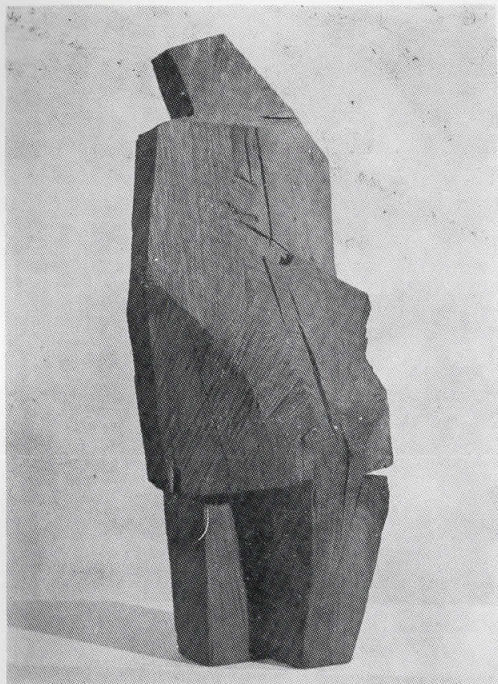
од поблиското и подалечното минато. Претставници на средната и помладата генерација македонски скулптори се **Боро Митриќески**, кој се задржува на својата определеност и заинтересираност за експресивна обработка на човечката фигура, **Васко Василев**, кај кого се насетуваат и инспирации од древната пластика, **Томе Андреевски**, кој ја предава фигурата со еден специфичен, стилизиран третман на металот.

Делото на **Петар Хаџи Бошнов** се карактеризира со еден експресивен приод искажан низ стилизирана асоцијативна форма, додека **Драги Поповски-Дада** создава скулптури кои, всушност се подалечни асоцијации на фигура или предмет, а кај **Борис Николовски** делата ги карактеризира рустична обработка на обликот, додека **Насо Беќаровски**, се движи од неговата некогашна експресивно-фигуративна пластика, кон апстрактно-асоцијативен израз.

Преку застапените автори, сакавме да прикажеме некои од позначајните особености во развитокот на современата македонска уметност.

КАТАЛОГ

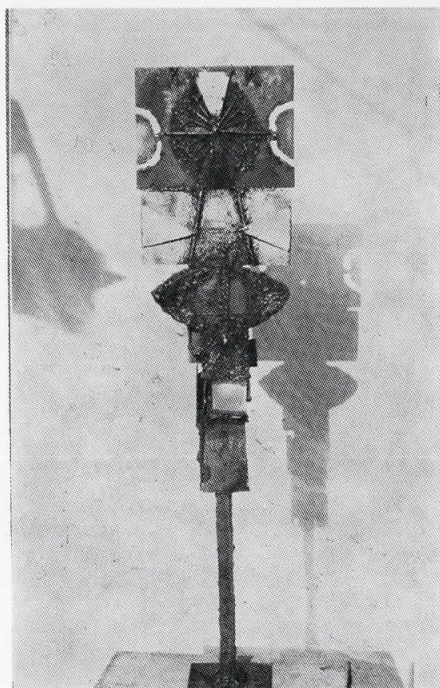
1. ДИМО ТОДОРОВСКИ — ДЕВОЈКА, бронза, 35 x 17 x 12, 1960
2. ПЕТАР ХАџИ БОШНОВ — ГЛАВА I, железо, 26 x 30 x 30, 1962
3. ДРАГАН ПОПОСКИ ДАДА — ТУТУНИ, дрво, 70 x 40 x 22, 1969
4. БОРО МИТРИЌЕСКИ — КИРИЛ ПЕЈЧИНОВИЌ, дрво, 98 x 25 x 18, 1969
5. БОРО МИТРИЌЕСКИ — ПОРТРЕТ НА Т. Л., дрво, 44 x 25 x 30, 1982
6. СТЕФАН МАНЕВСКИ — КОМПОЗИЦИЈА, метал, 88 x 22 x 11, 1981
7. ВАСИЛ ВАСИЛЕВ — ДЕВОЈКА, дрво, 35 x 35 x 20, 1967
8. БОРИС НИКОЛОВСКИ — Х. Т. КАРПОШ, дрво, 90 x 40 x 25, 1978
9. БОРО КРСТЕВСКИ — ЛОГОРАШКА, дрво, 90 x 40 x 25, 1978
10. ТОМЕ АНДРЕЕВСКИ — ГЛАВА, метал, 28 x 20 x 22, 1966
11. НАСО БЕЌАРОВСКИ — КРИЛА НА СЛОБОДАТА, метал, 88 x 62 x 35, 1974
12. КРСТО СЛАВКОВСКИ — БИЌОВИ, дрво, 25 x 38 x 20, 1979
13. АНГЕЛ НАЦЕВСКИ — АРТ V, бронза, 33 x 9 x 6, 1983

8

1

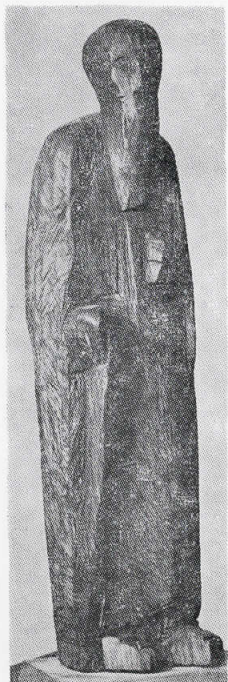

6

4

2

9

издавач:

музеј на современата уметност — скопје

одговорен уредник:

слободанка парлиќ баришиќ

организатор на изложбата:

драгољуб богоевиќ

ликовно обликување:

стефан георгиевски

печатница:

„гоце делчев“

тираж: 300